

СПОРАЗУМ

између Владе Републике Србије и Владе Руске Федерације о статусу српских војних меморијала на територији Руске Федерације и руских војних меморијала на територији Републике Србије

Влада Републике Србије и Влада Руске Федерације (у даљем тексту: стране),

желећи да обезбеде достојно место починка и очувају сећање на војна и цивилна лица чија погибија и смрт су последица Првог и Другог светског рата и других ратних операција, као и да места на којима су сахрањена очувају у складу са Женевским конвенцијама о заштити жртава рата од 12. августа 1949. године, Допунским протоколима уз Женевске конвенције од 8. јуна 1977. године и другим нормама међународног права,

споразумеле су се о следећем:

Члан 1. Дефиниције

Изрази употребљени у овом споразуму имају следеће значење:

а) „руски војни меморијали” - места на којима су сахрањена руска (совјетска) војна и цивилна лица чија погибија и смрт су последица ратова, укључујући појединачне гробове и заједничке гробнице, гробља или парцеле на гробљима, као и споменике и меморијалне објекте постављене ради очувања сећања на њих на територији Републике Србије;

б) „српски војни меморијали” - места на којима су сахрањена српска (југословенска) војна и цивилна лица чија погибија и смрт су последица ратова, укључујући појединачне гробове и заједничке гробнице, гробља или парцеле на гробљима, као и споменике и меморијалне објекте постављене ради очувања сећања на њих на територији Руске Федерације;

- в) „уређивање војних меморијала” – обележавање простора гробних места и постављање спомен-обележја, надгробних споменика, споменика или других меморијалних објеката, као и друге мере с тим у вези;
- г) „одржавање војних меморијала” - обезбеђивање очуваности војних меморијала, њихово одржавање у одговарајућем стању и реду и обављање неопходних радова на обнови;
- д) „овлашћени органи” - органи или организације које одређују стране ради реализације овог споразума.

**Члан 2.
Области сарадње**

1. Стране доприносе проналажењу и евидентирању војних меморијала, обезбеђују уређивање и одржавање места војних меморијала који се налазе на територији држава страна, и решавају питања преноса и поновног сахрањивања посмртних остатаца војних и цивилних лица чија погибија и смрт су последица ратова.
2. Стране једна другу, дипломатским путем, обавештавају о постојању, месту и стању српских и руских војних меморијала, размењују спискове и личне податке војних и цивилних лица чија погибија и смрт су последица ратова, а која су сахрањена на територији држава страна.
3. Стране, у складу са законодавством својих држава, једна другој пружају помоћ у приступу документима о српским и руским војним меморијалима који се налазе или се могу наћи у поседу страна.
4. Стране обезбеђују уређивање, одржавање и заштиту војних меморијала који се налазе на територији држава страна у складу са законодавством својих држава и националним и верским обичајима народа држава страна.
5. Свака страна, у складу са законодавством своје државе, пружа неопходну помоћ држављанима државе друге стране везану за посету војним меморијалима који се налазе на територији њене државе ради одавања поште погинулим и умрлим.
6. Стране дају једна другој право да, преко дипломатских представништава, конзулатата и овлашћених органа, надзиру стање војних меморијала који се налазе на територији држава страна.

7. Стране без одлагања обавештавају једна другу о свим противправним радњама усмереним према војним меморијалима државе друге стране с којима су упознате, предузимају мере за њихово довођење у одговарајуће стање и спречавање таквих радњи убудуће.

Трошкове отклањања штете нанете војним меморијалима, која је настала као последица извршења противправних радњи, сноси страна на територији чије државе се то догодило.

Члан 3. Место војних меморијала

1. Стране уступају једна другој на стално (временски неограничено) и бесплатно коришћење земљишне парцеле на којима постоје или на којима ће се налазити новоуређени војни меморијали, у складу са законодавством сваке од држава страна. Уступљене земљишне парцеле не могу се користити у друге сврхе.

2. Ако земљишна парцела, која је уступљена у складу са ставом 1. овог члана, због вишег јавног интереса постане потребна за друге намене, страна на територији чије државе се налази војни меморијал, бесплатно ће уступити другу земљишну парцелу и сносиће трошкове у вези с поновним сахрањивањем посмртних остатака, преносом меморијалних објеката и уређивањем војног меморијала на новом месту.

3. Избор нове земљишне парцеле, њено уређивање, обављање поновног сахрањивања и пренос меморијалних објеката од стране једне стране обавља се искључиво уз сагласност друге стране.

4. Уређивање новопronađenih српских и руских војних меморијала обавља се на месту на којем се посмртни остаци налазе или на другим местима која су достојна сећању на погинуле, уз обострану сагласност страна.

5. Ако се, у складу са архивским документима или одлуком суда, утврди да су српски или руски војни меморијали постојали раније, али да више не постоје, а ексхумација и пренос посмртних остатака више нису могући, страна на територији чије државе се налазио војни меморијал, на захтев друге стране, обезбеђује у непосредној близини одговарајуће место за постављање спомен-обележја.

6. Ако се у непосредној близини или на простору војних меморијала, који су обухваћени овим споразумом, налазе места на којима су сахрањена

војна лица трећих држава, та чињеница узима се у обзир приликом решавања питања уређивања и одржавања војних меморијала.

Члан 4.

Ексхумација и поновно сахрањивање посмртних остатака

1. Ексхумација посмртних остатака војних и цивилних лица на местима на којима су сахрањена, у циљу њиховог преноса ради сахрањивања у домовини, обавља се искључиво на захтев и о трошку заинтересоване стране и уз сагласност друге стране. Такав захтев и сагласност достављају се дипломатским путем.

2. Након постизања договора о преносу посмртних остатака из става 1. овог члана, стране, преко овлашћених органа, усаглашавају процедуру везану за обављање ексхумације и предаје посмртних остатака заинтересованој страни.

3. Поновно сахрањивање посмртних остатака из гробних места на територији државе у којој је обављено првобитно сахрањивање обавља се само уз сагласност обеју страна и у складу са законодавством државе стране на чијој територији се налазе гробна места.

4. Представници заинтересоване стране имају право да присуствују ексхумацији посмртних остатака која се обавља ради дислокације гробног места.

Члан 5.

Финансијска и материјална подршка

1. Трошкове одржавања руских војних меморијала на територији Републике Србије сноси српска страна.

2. Трошкове одржавања српских војних меморијала на територији Руске Федерације сноси руска страна.

3. Свака од страна има право да, према свом избору, о свом трошку обавља радове у вези са одржавањем војних меморијала своје државе који се налазе на територији државе друге стране, уз сагласност овлашћеног органа стране на територији чије државе се војни меморијали налазе.

4. Трошкове уређивања војних меморијала сноси заинтересована страна.

Члан 6.
Координација активности

Ради координације активности у вези с реализацијом овог споразума, као и ради разматрања питања која захтевају заједничко решавање, стране оснивају мешовиту комисију. Стране писаним путем обавештавају једна другу о представницима које су стране именовале у састав мешовите комисије. Пословник о раду мешовите комисије доноси се на њеном првом заседању.

Члан 7.
Овлашћени органи

1. У складу са законодавством својих држава стране одређују овлашћене органе и о томе дипломатским путем обавештавају једна другу.
2. Ако једна од страна одлучи да реализацију задатака који у односу на њу проистичу из овог споразума повери неком другом органу, о томе, дипломатским путем, благовремено обавештава другу страну.
3. Овлашћени органи страна међусобно непосредно сарађују.

Члан 8.
Упућивање представника

У оквиру реализације овог споразума овлашћени орган једне стране, уз сагласност овлашћеног органа друге стране, може упућивати своје представнике на територију државе друге стране.

Члан 9.
Решавање спорова

Спорна питања у вези с тумачењем и применом овог споразума решава мешовита комисија. Спорна питања која не могу бити решена у оквиру

мешовите комисије решавају се кроз консултације и преговоре између страна.

Члан 10.

Привремена обустава

1. Свака од страна може ради обезбеђења државне безбедности, заштите јавног реда и мира или здравља становништва, привремено, у потпуности или делимично, обуставити примену овог споразума. Писано обавештење о таквој привременој обустави дипломатским путем доставља се другој страни најкасније 48 сати пре привремене обуставе.

2. Страна која је донела одлуку о привременој обустави примене овог споразума због разлога наведених у ставу 1. овог члана на исти начин обавештава другу страну о поновном отпочињању примене овог споразума.

Члан 11.

Завршне одредбе

1. Овај споразум се закључује на неодређено време.

2. Овај споразум ступа на снагу тридесетог дана од дана пријема дипломатским путем последњег писаног обавештења о томе да су стране испуниле унутрашње државне процедуре неопходне за његово ступање на снагу.

3. Овај споразум може бити изменјен или допуњен на основу међусобне сагласности страна.

4. Свака страна може отказати овај споразум, упутивши дипломатским путем одговарајуће писано обавештење другој страни. Овај споразум престаје да важи након истека деведесет дана од датума када друга страна прими такво обавештење.

Сачињено у Москви дана 10. априла 2013. године у два примерка, сваки на српском језику и руском језику, при чему оба текста имају подједнаку важност.

За Владу
Републике Србије

За Владу
Руске Федерације